

Силабус навчальної дисципліни

Михайло Грушевський та світова історіографія XX століття:

проблеми рецепції

2023-2024 н.р.

Анотація дисципліни. Навчальна дисципліна «Михайло Грушевський та світова історіографія XX століття: проблеми рецепції» зорієнтована на вивчення та застосування знань про наукові здобутки світової історіографії XX ст. у дослідженні життя та діяльності М. Грушевського.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Освітньо-наукова програма – «Історія та археологія»

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Спеціальність – 032 Історія та археологія

Рік навчання: 1, Семестр: II

Кількість кредитів: 5

Мова навчання: українська

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семинарські заняття				
Денна	1	2	150 (5)	60	30			30	90		+	
Заочна	1	2	150 (5)	16	8			8	134		+	

2. Викладачі

Тельвак Віталій Васильович Е-mail: telvak1@yahoo.com Тел.: 0507321332	Професор, доктор історичних наук, професор кафедри
--	--

3. Характеристика навчальної дисципліни

Мета навчання – ознайомити аспірантів з рецептивною парадигмою української історіографії кінця XIX – початку XXI століття на прикладі рецепції творчої спадщини Михайла Грушевського в світовій історіографії.

Результати навчання: знання специфіки рецептивної грушевськіани та введення до наукового обігу нових документальних матеріалів; уміння планувати та реалізувати

власне дослідження в галузі рецептивної історіографії, що вирізняється науковою новизною, має теоретичну цінність і практичне значення, виконується з урахуванням критики джерел і аналізу історіографії проблеми; вміння аналізувати рецепцію творчої спадщини Михайла Грушевського в світовій гуманітаристиці кінця XIX – початку XXI ст. з урахуванням особливостей історіографічних парадигм та національних традицій.

Компетентності: здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері рецептивної історіографії, аналізувати їх у різноманітних наукознавчих контекстах; здатність досліджувати рецепцію творчого доробку видатних представників української науки та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність на основі переосмислення наявних та створення нових теоретичних знань; здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат рецептивної історіографії; здатність формувати оригінальні ідеї, застосовувати їх для вирішення теоретичних та практичних наукових завдань, дотримуючись методологічної коректності.

4. Програма дисципліни.

Зміст основних розділів дисципліни. Вступ. Історіографія, джерела та понятійний апарат рецептивної грушевськіани Українська грушевськіана: багатоманітність образів Патріарха. Образи М. Грушевського у російській україністиці: між академічною наукою та правомонархічною ідеологією. Михайло Грушевський в польській історіографії та публіцистиці кінця XIX – початку XXI ст. Чеська грушевськіана. Румунська, французька та італійська рецепція творчої спадщини М. Грушевського. Англо-американська грушевськіана.

Тематика семінарських занять:

Тема 1. Рецептивна грушевськіана: історіографія, джерела, методологія.

Тема 2. Грушевськіана кінця XIX – першої третини XX ст.: періодизація, концепції, дискусії.

Тема 3. Образи М. Грушевського в інтелектуальній культурі другої половини XX ст. (1945-1989 рр.).

Тема 4. Сучасне грушевськознавство: національні школи, дослідницькі осередки, концептуальні пропозиції.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання).

Корпус історичного факультету. Аудиторія № 4 (згідно розкладу)

6. Інформація про консультації

Навчальним планом не передбачено проведення консультацій.

7. Система оцінювання

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий, самоконтроль.

Методи контролю: поточний контроль на семінарських заняттях, співбесіда з лектором, виконання індивідуального завдання, залік.

Форми контролю: усна, письмова.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Співбесіда з лектором	Індивідуальне завдання	Виступи на семінарах	Сума
30	40	30	100

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях здійснюється у чотирибальній шкалі ("2", "3", "4", "5"). В кінці кожного семестру на основі оцінок визначається середній бал за формулою: $\frac{A \cdot K}{n \cdot 5}$, де А - сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, n - кількість цих оцінок, К - максимальна кількість балів, що відводяться на цей вид роботи. Якщо середня оцінка за семінарські заняття менша за 2,5, то кількість балів, які отримав студент на підставі оцінок за семінарські заняття дорівнює нулю. Мінімальна кількість виступів на семінарських заняттях – 3.

8. Питання до заліку

- Історіографія, джерела та понятійний апарат рецептивної грушевськiани.
- Українська грушевськiана.
- Образи М. Грушевського у російській україністиці.
- Михайло Грушевський в польській історіографії та публіцистиці кінця XIX – початку ХХІ ст.
- Чеська грушевськiана.
- Румунська рецепція творчої спадщини М. Грушевського.
- Французька рецепція творчої спадщини М. Грушевського.
- Італійська рецепція творчої спадщини М. Грушевського.
- Англо-американська грушевськiана.
- Ювілейна грушевськiана.
- Меморіальна грушевськiана.
- Образи М. Грушевського в гумористичній культурі його часу.
- Українське історичне товариство та становлення академічного грушевськознавства.
- Внесок Любомира Винара в розвиток грушевськознавства.
- «Батько Грушевський»: становлення та деконструкція образу.
- Михайло Грушевський у правомонархічній публіцистиці.
- «Добрий історик, але поганий політик»: генеза історіографічного стереотипу.
- «Український історик» - трибуна академічного грушевськознавства.

9. Політика дисципліни.

Аспірант повинен систематично готуватися до семінарських занять, укладаючи рукописний конспект до кожної теми. Індивідуальне завдання з навчального предмету повинно складатися із трьох питань. Загальний обсяг всього завдання має складати не менше 10 аркушів А. 4. Кількість балів, що виставляється за індивідуальне завдання, враховує ступінь розкриття теми, використання достатньої кількості джерел та літератури з теми (не менше десяти позицій), наявність новітніх історичних праць, дотримання вимог

до оформлення (структура індивідуального завдання обов'язково включає: вступ; основні питання, список використаних джерел та літератури). Виконане завдання не повинно носити ознак академічного плагіату. Під час складання заліку аспірант повинен продемонструвати знання основних дат, подій, фактів, персоналій, документів в контексті життя та діяльності М. Грушевського. Студент, який пропустив семінарські заняття з поважних причин, має право пройти пропущений вид атестації в інший термін під час семестру.

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси. Основна література

1. Великий Українець: Матеріали з життя та діяльності М.С.Грушевського / Упоряд. та підгот. текстів та фотоматеріалів, комент. та приміт. А.П. Демиденка. – К.: Веселка, 1992. – 541 с.
2. Грушевський М. Барське староство. Історичні нариси (XV – XVIII ст.) / Михайло Грушевський. Післямова, примітки та покажчики Миколи Крикуна. – Львів, 1996. – 625с.
3. Грушевський М. Всесвітня історія в короткім огляді: У 6-ти ч. / Михайло Грушевський / (Ред. О. Рибалко). – К.: Вид-во "Українознавство", 1996. – Ч. 1 – 284 с. – (Б-ка журн. "Пам'ятки України". – Кн. 27).
4. Грушевський М. Всесвітня історія в короткім огляді: У 6-ти ч. / Михайло Грушевський / (Ред. О. Рибалко). – К.: Вид-во "Українознавство", 1996. – Ч. 2. – 283 с. – (Б-ка журн. "Пам'ятки України". – Кн. 28).
5. Грушевський М. Всесвітня історія в короткім огляді: У 6-ти ч. / Михайло Грушевський / (Ред. О. Рибалко). – К.: Вид-во "Українознавство", 1996. – Ч. 3. – 237 с. – (Б-ка журн. "Пам'ятки України". – Кн. 29).
6. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1991. – Т. 1. – 736с.
7. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1992. – Т.2. – 640с.
8. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1993. – Т.3. – 592с.
9. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1993. – Т.4. – 544с.
10. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1994. – Т.5. – 704с.
11. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1995. – Т.6. – 680с.
12. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1995. – Т.7. – 628с.
13. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1995. – Т.8. – 856с.
14. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1996. – Т.9. – Ч.1. – 869с.
15. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1997. – Т.9. – Ч.2. – 870с.
16. Грушевський М. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. (Редкол.: П.С.Сохань (голова) та ін.) / Михайло Грушевський. – К.: Наукова думка, 1998. – Т.10. – 393с.

Додаткова література:

17. Багалій Д. Академік М.Грушевський і його місце в українській історіографії / Дмитро Багалій // Червоний шлях. – 1927. – № 1. – С. 160-217.
18. Винар Л. Михайло Грушевський. Історик і будівничий нації: Статті і матеріали / Любомир Винар. – Нью-Йорк – Київ – Торонто: Фондація ім. О.Ольжича, 1995. – 302 с.

19. Герасимчук В. Михайло Грушевський як історіограф України / Василь Герасимчук // Записки НТШ. – 1922. – Т. СХХХІІІ. – С. 1-26.
20. Гирич І. М.Грушевський та В.Антонович: творчі контакти та суспільно-політичні погляди / Ігор Гирич // Академія пам'яті професора Володимира Антоновича. – К., 1994. – С. 133-160.
21. Жуковський А. Політична і публіцистична діяльність М.С.Грушевського на еміграції 1919-1924 рр. / Аркадій Жуковський // Український історичний журнал. – 2002.— № 1. — С. 96-125.
22. Зашкільняк Л. М.Грушевський і Галичина (до приїзду до Львова 1894 р.) / Леонід Зашкільняк // Михайло Грушевський і Львівська історична школа. Матеріали конференції. – Львів, 1995. – С. 114-138.
23. Крип'якевич І. Михайло Грушевський. Життя і діяльність / Іван Крип'якевич. – Львів, 1935. – 28 с.
24. Масненко В. Історичні концепції М.С.Грушевського та В.К.Липинського. Методологічний і суспільно-політичний виміри української історичної думки 1920-х років / Віталій Масненко. – Київ, Черкаси: Брама-ІСУЕП, 2000. – 284 с.
25. Пиріг Р.Я. Життя М.С.Грушевського: останнє десятиліття (1924-1934) / Р.Я.Пиріг. – К., 1993. – 198 с.
26. Пристайко В. Михайло Грушевський і ГПУ-НКВД. Трагічне десятиліття: 1924-1934 / В.Пристайко, Ю.Шаповал. – К.: Україна, 1996. – 335 с.
27. Прицак О. Історіософія та історіографія Михайла Грушевського / Омелян Прицак. – К. – Кембридж, 1991. – 80 с.
28. Сохань П.С. М.С.Грушевський і Academia. Ідея, змагання, діяльність / П.С.Сохань, В.І.Ульяновський, С.М.Кіржаєв. – К., 1993. – 322 с.
29. Тельвак В. Львівська історична школа Михайла Грушевського / В.Тельвак, В. Педич. - Львів: Світ, 2016. - 440 с.
30. Тельвак В. Творча спадщина Михайла Грушевського в оцінках сучасників (кінець ХІХ – 30-ті роки ХХ століття) / В.Тельвак. - Київ-Дрогобич: Вимір, 2008. - 494 с.
31. Шаповал Ю. Михайло Грушевський / Юрій Шаповал, Ігор Верба. – К.: Альтернативи, 2005. – 352 с.
32. Юркова О. Діяльність науково-дослідницької кафедри історії України М.С.Грушевського (1924-1930 рр.) / Оксана Юркова. – К., 1999. – 432 с.